

Keur der Wetenschap

Frank den Hollander f.j.den.hollander@rug.nl

Ruim tweehonderd hoogleraren en andere onderzoekers werden 10 mei 2005 officieel tot 'Keur der Wetenschap' benoemd: de etalage van de Nederlandse onderzoekswereld.

Prof. dr. Frits van Oostrom opent de Keur-website.

Foto © Theo Koeten

ingericht om wetenschappers de kans te geven hun publicaties online beschikbaar te maken. Door toevoeging van metadata zijn de publicaties bovendien beter vindbaar voor grote zoekmachines.

Fine fleur

De meest besproken dienst die gebruik maakt van de gegevens in de institutional repositories van alle Nederlandse universiteiten was dit voorjaar wel de Keur der Wetenschap. De universiteiten selecteerden hiervoor een aantal gerenommeerde wetenschappers die bereid waren hun gehele wetenschappelijke oeuvre (voor zover dat digitaal beschikbaar is) in een repository te laten onderbrengen. Ruim 200 vooraanstaande

de onderzoekers werden zo met hun wetenschappelijke publicaties voor iedereen zichtbaar.

Bij de lancering van Keur der Wetenschap op 10 mei j.l. waren ruim 41.000 documenten opgenomen in dit digitale archief. Een bont gezelschap academici en technici verzamelde zich die dag in het Amsterdamse Trippenhuis, hoofdkwartier van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen. De president van de KNAW, prof. dr. Frits van Oostrom, ontving van de aanwezige Keur-wetenschappers het 'officiële verzoek' om de website te openen. Met een druk op de knop werd een digitaal lint doorgeknipt en vervolgens werd de website gedemonstreerd aan de aanwezigen.

Er is de laatste maanden, zowel in Pictogram en andere vaktijdschriften als in de landelijke pers, veel geschreven over institutionele repositories. Kort gezegd is een repository een digitale opslagplaats voor elektronische documenten: artikelen, hele boeken, maar bijvoorbeeld ook lesmateriaal en fotobestanden. Wetenschappelijke instellingen zoals universiteitsbibliotheken hebben repositories

Plasterk doet niet mee...

DAREnet, de organisatie die verantwoordelijk is voor de nationale website en de initiatie en inrichting van de repositories, had niet gerekend op de overweldigende belangstelling die er opeens was van nationale en internationale media bij de opening van Keur der Wetenschap. Het feit dat de fine fleur van het Nederlandse wetenschappelijke onderzoek zich aan deze nieuwe vorm van elektronisch publiceren had gecommitteerd, zorgde voor zoveel publiciteit dat de website van Keur der Wetenschap de dag na de opening zelfs enige tijd onbereikbaar is geweest: op woensdag 11 mei kreeg de site niet minder dan een half miljoen hits te verwerken! Inmiddels is het bezoek aan de website genormaliseerd tot gemiddeld zo'n 90.000 hits per dag.

Kritiek

Diverse Keur-wetenschappers hebben in de weken na de opening van zich laten horen, zowel positief als kritisch en zorgelijk. Zij maken op hun eigen sites melding van hun 'keurmerk' en verwijzen met dank naar de Keur-website voor een compleet en actueel overzicht van hun publicaties. Maar het nog niet naar wens functioneren van de (zoekfunctionaliteit van de) website en de niet volledige beschikbaarheid van full text werden ook onder de aandacht gebracht. Er was ook harde kritiek te horen. Vooraanstaand wetenschapper, pu-

blicist en televisiepersoonlijkheid Ronald Plasterk liet in diverse media weten zich verre van de Keur der Wetenschap te willen houden. "Ik begrijp de lol er niet van", zo verklaarde hij in De Volkskrant. "Ik ben erg voor het publiek maken van wetenschappelijk werk, maar dit lijkt nergens op. De database is zo klein, dat de kans niet groot is dat ik iets tegenkom wat ik zoek. En op ingescande oude artikelen van mij zit niemand te wachten." "Misschien ligt dat voor de alfastudies anders. Dat er echt mensen zitten te wachten tot die verhalen over kantklossen in de Achterhoek eindelijk op internet worden gezet."

Aanloopprobleem

Volgens Annemiek van der Kuil van de Stichting Surf, initiatiefnemer van het project, is het echter juist belangrijk dat de volledige wetenschappelijke productie van Nederlandse universiteiten in repositories opgenomen wordt. Keur der Wetenschap vormt daarvan alleen maar de etalage, "een kwaliteitshoekje". Dat het vele werk dat kwam kijken bij het invoeren van de publicaties, sommige universiteiten ertoe noopte een moeilijke selectie te maken van hun toponderzoekers, en dat zo bijvoorbeeld Amsterdamse Spinoza-winnaars als wiskundige Robbert Dijkgraaf, logicus Johan van Benthem en sterrenkundige Ed van den Heuvel niet tot de Keur der Wetenschap lijken

te behoren, is volgens Van der Kuil slechts een aanloopprobleem.

Er zal de komende tijd hard aan de verdere ontwikkeling van de website worden gewerkt om de stabiliteit, snelheid en gebruikersvriendelijkheid zo optimaal mogelijk te maken. Tevens worden er maatregelen getroffen om er voor te zorgen dat nieuwe publicaties van de huidige 'Keurlingen' ogenblikkelijk aan Keur der Wetenschap zullen worden toegevoegd, daarmee de site actueel houdend.

Verder wordt momenteel voorzichtig gedacht aan een nieuw project: 'Springplank der Wetenschap'. Dit voorziet in de realisatie van een nationale dissertatie site, gebaseerd op de activiteiten die in dit opzicht al bij een aantal instellingen plaatsvinden. Ook bij proefschriften kunnen natuurlijk toppers onderscheiden worden (bijvoorbeeld de promovendi met het judicium 'cum laude', of leden van de Jonge Academie), die aan Keur der Wetenschap kunnen worden toegevoegd en daarmee voor een krachtige verjonging van de lijst kunnen zorgen.

Links

- Elders in deze Pictogram, in het artikel METIS van Gert Jan Bokdam, leest u meer over het gebruik van repositories voor het wetenschappelijk verslag van een instelling.
- Keur der Wetenschap: www.keurderwetenschap.nl
- De lijst met Groningse Keur-wetenschappers: www.rug.nl/bibliotheek/catalogibestanden/elekpbrug/keur